

Sloterdijk in een paar citaten en kritieken

“De moderne cynicus is een geïntegreerde asociaal die elke hippie evenaart in een onderbewust gebrek aan idealen. Hijzelf heeft niet de indruk dat zijn helder-boze oog een persoonlijk gebrek is, of een amorele gril die hij persoonlijk dient te verdedigen. Instinctief beschouwt hij zijn levenswijze niet meer als iets wat te maken heeft met boosaardigheid, maar als onderdeel van een collectieve, realistisch deprimerende zienswijze. Verlichte geesten hebben in het algemeen de gewoonte op te passen dat ze geen dommeriken blijven. Het lijkt zelfs iets gezonds te hebben – dat is immers altijd een kenmerk van de wil tot zelfbehoud. Het gaat hier om de houding van mensen die zichzelf duidelijk maken dat de tijden van de naïviteit voorbij zijn.” (Kritiek van de cynische rede 1983 blz. 39)

“Wat zich als nadenken over politiek voordoet, is in werkelijkheid een grondslagenonderzoek naar regels voor het beheer van mensenparken.” (regels voor het mensenpark 1999)

‘Wat temt nog de mensen, als het humanisme als school van de mensentemming faalt?’ vraagt Sloterdijk samen met twee van de meest omstreden vooroorlogse Duitse filosofen, Martin Heidegger en Friedrich Nietzsche. In zijn zeer schetsmatige antwoord stipt Sloterdijk ook kort de razendsnelle ontwikkelingen aan op het gebied van de genetica. Om direct te pleiten voor een ‘codex van antropotechnieken’. Die moet grenzen stellen aan de nieuwe, soms ongewenste mogelijkheden op het vlak van de ‘mensenproductie’. (de Groene over het debat ‘regels voor het mensenpark’ 2011 onder de kop Wie is Peter Sloterdijk)

“Wat de subjectieve beoordeling van de realiteit betreft: die wijkt bij de grote meerderheid als het ware per definitie dramatisch van deze classificaties en cijfers af. De kloof tussen statistische welstand en gevoelde onbehaaglijkheid is nog bijna nooit zo groot geweest, ook wanneer geen links-radicalen filters de statistieken donkerder kleuren. In het hele Westen, vooral in Midden- en West-Europa, ziet men tegen het einde van de twintigste eeuw een amalgaam van particuliere verzadiging en publieke jeremiade, dat een depressief-explosieve pseudotevredenheid in combinatie met een defensieve levensinstelling weerspiegelt.” (uit Sferen 2009 478)

“Het in-de-wereld-zijn van de homo sapiens begint ermee dat de pasgeborenen een onvervreembare aanspraak op herhaling van de uterusituatie in de buitenwereld meebrengen; het absolutisme van de kinderlijke behoefte krijgt hier de vorm van een bevel op grond van hulpeloosheid. Kunnen gehoorzamen is in dit opzicht het concrete begrip van de volwassenheid. In aanvulling daarop moeten de medemensen, in de regel de biologische moeder, ondersteund door surrogaatmoeders en 'helpers aan het nest', klaarstaan om de rol van een levende broeikas op zich te nemen en de nieuwe wereldburger onder te brengen in een op de juiste temperatuur gebrachte, aanvankelijk overwegend bipolaire verzorgingsruimte, die zich vooral hierin onderscheidt, dat ze een voortzetting van de zwangerschap met lichtere, met buitenwereldse en interactieve middelen waarborgt.” (Sferen (2009) 522)

“Van mij wordt geëist me te gedragen alsof ik du moment kan weten wat me te doen staat zodra ik mezelf beschouw als speler in het netwerk van de netwerken. Ik moet elk moment een prognose maken omtrent de gevolgen van mijn handelen voor de ecologie van de werldsamenleving. Het komt me zelfs belachelijk voor mezelf als lid van een volk van zeven miljard te beschouwen, terwijl mijn eigen natie me al te veel is. Ik moet als wereldburger mijn mannetje staan ook al ken ik nauwelijks mijn burens en verwaarloos ik mijn vrienden. Ook al blijven de meesten van mijn nieuwe

volksgenoten onbereikbaar voor mij omdat 'Mensheid' noch een geldig adres is, noch een grootheid die je kunt ontmoeten, toch heb ik de taak rekening te houden met haar reële aanwezigheid bij elke handeling die ik verricht. Ik moet me ontplooien tot een fakir van de co-existentie met alles en allen en mijn voetafdruk op de omgeving reduceren tot het spoor van een veer." (Je moet je leven veranderen, 2011 blz. 465)

"Het licht van het belijdende egoïsme, respectievelijk het programmatische individualisme, breekt in een breed spectrum van existentiële kleuren: de verklaarde zelfbeoordelaar kan alle maskers van de moderne subjectiviteit op zetten, uitgezonderd die van de altruïst, en hij kan zich in een veelvoud van individualiteitsprogramma's presenteren. Hij verwerkelijkst zich als: 'Anarchist, Übermensch, psychopaat, kleine burgerman, intellectueel, fascist, genie, paranoïcus, bohemien, satanist, existentialist, individualist, terrorist, middenstander, totalitarismecriticus, solipsist, profeet, nihilist, metafysicus...' In al deze rollen, poses en gezichtsbeschrijvingen presenteert het gemoderniseerde individu zich als zijn eigen grimeur. In de loop van honderdvijftig jaar is het prerevolutionaire programma van de enkeling en zijn eigendom veranderd in het postmoderne schema van het ik en zijn design.

Maar wat de enkeling ook van zichzelf maakt – hij doet het in de houding van de consument, die tegelijk creatieveling wil zijn: voor hem is er na het uitdrijven van spokerij, God en staat net zo min een serieus te nemen nageslacht als iets hogers wat aan hem voorafgaat." (Deel van verschrikkelijke kinderen van de nieuwe tijd in de Groene van 10 juni 2015)

Kritiek

Habermas maakt Sloterdijk uit voor een fascist en stuurt een van zijn felste critici, Die Zeit-redacteur Thomas Assheuer, om Sloterdijk aan te pakken.

Vandaag de dag is er ook kritiek op zijn vrouwonvriendelijke en racistisch taalgebruik. En valt weer het woord fascisme;

"Ik denk dat Sloterdijk zich richt op elitaire mensen die zichzelf heel wat vinden. Die horen zijn controversiële uitspraken, moeten dan een beetje lachen en denken bij zichzelf: hij zal het wel niet zo serieus menen. Dat is Sloterdijks behendigheid. Hij bedient zich van een retorische stijl waardoor veel van wat hij zegt in eerste instantie onbegrijpelijk is. Hij combineert zaken zo dat zijn lezers denken: wat origineel! "Maar als je zijn teksten drie keer leest en eronder kijkt, dan besef je pas dat het een compleet ondoordachte, primitieve zienswijze is. Zo gaat het in een roman van Sloterdijk genaamd Het Schelling-project over Braziliaanse en Afrikaanse vrouwen, die een grote, ronde kont zouden hebben omdat ze zo graag van achter genomen willen worden. Als ik dat lees, dan word ik niet goed. Hoe moet dat voelen als je dat als vrouw van kleur leest? Je zou toch verwachten dat lezers van over de hele wereld zich bij de uitgever gingen beklagen over die Grote Duitse Filosoof die een seksistische klootzak is?" Maar waarom doen ze dat dan niet?" Sloterdijk beroept zich altijd op zijn filosofische status en blijft daardoor buiten schot. Het helpt hem daarbij dat zijn boeken niet bedoeld zijn voor de massa. Degenen die het mikpunt zijn weten er niets van." De Duitse hoogleraar Klaus Weber januari 2022 (bron <https://www.trouw.nl/religie-filosofie/hoogleraar-richt-zijn-pijlen-op-duitse-filosof-sloterdijk-hij-is-wegbereider-van-het-nieuwe-fascisme~b18569ae/>)